

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Július' 16-dikán 1819.

Frantzia Ország.

Június' 29-dik és Július' 1-ső napja-
in rüt lármázás fordult elő Párisban a'
törvényt tanuló ifjúság között azon szá-
lában, melyben Bavoux nevű Profes-
sor a' Criminalis büntetések' könyvéről
való leczkéket tartván, 's éppen a' Bün-
tetési törvényhozásról beszélvén azt ma-
gyarázta, hogy milyennek illik ennek
lenni egy oly Státusban, a' melybe *Kép-
viselői Ország* van behozattatva. Az
ő tanításait a' *Liberalis* részen lévő ifju-
ság nagyon kedvesen halgatta, 's nagyon
örvendezett, hogy a' *Minerva*, a' *Nor-
mándiai levelek*, és *Homme-gris* nevű
közönséges íróknak egész Logyikájokat
a' maga Professorának szájából kifoly-
ni 's ily módon ismét új elevenségre kap-
ni hallotta: midőn azonközben a' véllek
egygyütnemtartó tanulók a' magok el-
lenkező gondolkodássokat, füttyölés és
egyéb ilyen oskolai kitsufolódás által jelen-
tették. Ezen környülállás által a' neve-
zett Professornak előbbrevigyázóvá kel-
lett volna tetéttetni, mint a' következés
kimutatta. Elmés okoskodása, Jun. 29-
dikén a' halgatóknak egy részét ismét
nagyon lármás tapsolásra, a' más részét
pedig füttyölésre indította, a' melyből
morgolódás, mérges kiáltozás, 's rüt ve-
szekedés következtek: de a' Professor mind
ezekkel sen mit se gondolván, nem hogy
a' lármának letsendesítésén iparkodott
volna, hanem, mint látszott, inkább azt
várta, hogy az ő részén lévők az ellenke-

zőkön gyözedelmeskedni 's ezeknek meg-
mutatni fogják, hogy hol légyen az ajtó.
Tudtára esvén az alatt a' Törvényes Fa-
kultás Belvincourt nevű Dekányának
hogy mi foly az Oskolában, ő azonnal
oda sietett, 's öreg tisztos fejével a' szá-
lába 's ott egyenesen a' kathedrába ment,
's a' zsibongó fiatal seregnek halgatást
parantsolván, kinyilatkoztatta, hogy a'
Professor Bavoux' tanításai félbesza-
kasztnak. Ezen szókat az egygyik rész
kedvetlenséggel, a' másik pedig *éljen a'
Király* kiáltozással fogadván, a' zengés
újabbban felelevenedett; sokak azt kíván-
ták, hogy a' tanítás folytatódjék, mások
ellenkezőt kiáltoztak. — Bavoux pedig
a' Dekány' határozása ellen tele torokkal
protestált, 's ezzel a' kathedrából leszá-
lott, 's tanítványainak, kikben ezen tüzet
felélesztette, bravo kiáltozásaik között
a' szalából kiment. A' láрма azonközben
mind inkább inkább nevedett, a' tisz-
tes fejű öreg Dekány minden féle tsufsá-
gokkal illettetett, 's fenyegettetett, de a'
ki mind ezekkel a' méltatlanságokkal sem-
mit se' gondolván, el nem távozott, ha-
nem mind addig tsendes vérrel ott mara-
dott, míg a' láрма' gerjesztői a' szalát
magok oda nem hagyták.

De ezzel nem lett vége ezen lármá-
nak, hanem Július' 1-ső napján még ru-
tabban megújított, a' melyről így ír-
nak azon Párisi újságok, mellyekből
a' feljebb való előadás vétetett: —

Az Universitas vagy a' közönséges
tanulás' Biztossága ezen lármának elő-

fordulása után tanácsot tartván, azt határozta, hogy a' Professor B a v o u x' tanítása félbeszakasztassék, melly végzését nyomtatásban a' 'Törvényes Oskola' falaira kiraggattatta. Midőn a' tanuló ifjak Július' 1-ső napján délelőtti 11 órakor az Oskola' Udvarára megérkezvén ezen Rendelést szemlélnék, azonnal ismét zsidogani kezdtek 's csoportokat formálván, a' kiraggatott Hirdetést a' falakról leszaggatták, 's egygyütt tovább is tanácskozván, mint mondják egy Rollin nevűnek jóvállása a' volt, hogy délutáni két órakor az Oskola' épülete előtt lévő piacon P l e e nevű könyvárosnak boltjába gyülekezzenek össze 's ott készítsenek 's közönséges aláírások által erősítsenek meg egy kérelmet, melly a' közönséges tanulás' Biztosságához legyen intézve, 's benne a' Jun. 29-dikén történt dolgok hűségesen lebeszélletvén, ekképpen kérjék és vegyék munkába azt, hogy B a v o u x a' maga tanításainak folytatásához ismét hozzá foghasson. Valósággal sokak is megjelentek a' rendelt órára ezen helyen: de azonban azt is meghökkenéssel eszékbe vették közzülök némelyek, hogy néhány politziai tiszték, kik oly célzással, hogy, ha a' rend ismét meg találna zavartatni, neki segítséggel legyenek, a' Dekány mellé adattattak vala, le 's fel járkálnak és vigyázással vagynak. Némelyek a' tanuló közzül azonban ezen politziai tiszteteket is ingerleni sőt egyéb módon is bántani kezdték, pedig ezek nyilvános hivatali czimereiket is kifüggesztették 's úgy jelentek meg. Hanem egy oda nem messze lévő katona strázsaháznak Kommandánsa a' dolog felől tudósittatván, ez azonnal 12 embert küldött el a' lármázóknak elszélesztetésére. Egy ifjú azonban ezen csoportal is szembeszállott, de ez őtet megfogta 's a' strázsaházhoz küldötte. Ezért a' többek felpuzdorkod-

ván a' strázsaházhoz mentek 's a' pajtasoknak kiszabadításán iparkodtak, de onnét annak módja szerint visszaigazítottak, mellyért még jobban megmérgeződ-
vén, kövel kezdették hajgálni a' katonákat. A' Strázsakommandáns ekkor szükségesnek lenni látta, hogy golyobissal töltsen: hanem mikor lövetni akart volna, egy politziai tiszt a' katonák elejébe állott, 's nem csak a' lövést megakadályoztatta, hanem azt is véghez vitte, hogy a' tanuló, ideigvalóképpen szabadonbotsáttassék. Az alatt, míg a' Liberalis tanuló a' tanulásra ügyelő Biztossághoz irást készítettek azért, hogy B a v o u x a' maga tanítását folytathassa, a' más részen lévők (tudni illik az Ultrák, mert ilyenek, éppen úgy, mint Liberalisok, a' tanuló közt is találatnak) pedig azért készítettek a' Követek' kamarájához kérelmet, hogy a' nevezett Professor vissza ne tétetessék a' tanításra. A' hőrőlevelekre való aláírásokat az Ultrák az Universitas' Udvarán, a' Liberalisok pedig a' szalában gyűjtötték, vagy verbuálták. Mikor ezek folynának hirtelen ily kiáltás hallatott: le kell szakasztani a' fejr zászlót, 's egy csoport arra felé kezdett lármásan rohanni, hol a' zászló függött. A' fogolynak szabadonbotsáttatása ez alatt történt, a' kit egész győzedelmi pompával kísért egy ifjú csoport vissza az Oskolába. Egyéb erőszakoskodásokon kívül, mellyeket a' tanuló a' politziai tiszték ellen elkövettek, az is előfordult, hogy kettőt közzülök, kik azért mentek vala be az Universitas' Udvarára, hogy a' rendet helyreállítsák, onnét a' tanuló által kivettettek. Az alatt számos politziai katonák érkeztek meg Obersterjekkel egyetemben, a' kik jelentést tettek a' tanulóknak, hogy körülvéttelve vagynak, hanem az Obersterjek is jelen van, ki a' tanulókkal beszélenni kíván, melly a' tanulóknak értékre esvén, az Oberstert körül vették 's

a' Kathedrara felmenni kénszerítették, ki is onnét beszédjét hozzájuk intézvén, őket a' magok szállásaikra való visszatérésre 's tsendességre intette, annyival is inkább, hogy a' Politziai Préfektus maga is jelen lévén, bajaikat itt helyben mindjárt elejébe terjeszthetik, 's tölle megfognak halgattatni. Erre a' tanulók egyszerre felkiáltottak, hogy az ő bajok az, hogy nékiek az ő Professorjokat adják vissza. Ennek hallására az Oberster kimentvén, idővártatva gyalog katonasággal tért vissza, mellyet az ajtó elejébe állítván az ifjakhoz így szollott: — Uraim! Hogy ezen szalából eltakarodjatok, abba titeket megakadályoztatni senki se' fog: de azt is tudjátok-meg, hogy ide vissza egygyitek se' tér." — Ezen eszköznek az a' következése lett, hogy a' tanulók a' szalából lassan lassan kimentek, 's a' tsendesség ekképpen helyreállott. — Hanem, mint látszik, későbbre, néhány tanulók fogságra vitettek, kiket a' K. Prokurátor vizsgálás alá vett.

Párisi közönséges levelek erőssítik, hogy ott sok lakosok, a' kik választó jussal bírnak, B a v o u x Urhoz vigasztaló leveleket irván, felbizzatták, hogy ne busuljon, mert Professorságának elvesztéséért, vagy pedig ha a' Státus' tisztjei' részéről akár mi egyéb üldöztetéseknek ki találna tétettetni, ötöt előre bizonyossá teszik affelől, hogy a' közelébbi választáskor azon fognak votizálásai által iparkodni, hogy, mint Párisi képviselő, a' Követek' kamarájába beléphessék. — A' Professor Urnak törvényes üldöztetéséhez azonközben a' Kir. Törvényesség hozzá fogott. Irásai Julius' 3-dikán törvényesen lepetséttettek. A' tanulók' számát azon törvényes Oskolában, hol ez a' lárma történt, 2500-ra teszik.

A' Drapeau-blanc (fejér zászló) nevű újságnak íróját *Martainville* Urat is az a' kedvetlenség érte, hogy legutóbbi le-

velét a' politzia letartóztatta, 's valamint magát, ugy nyomtatóját 's árosát is perbe idézték. — Ugyan ezen időtájban, ez előtt csak harmad nappal, egy esmeretlen, valami 40 esztendő korú ember, ugyan ezen *Martainville* Urnak házához bemenvén 's magát otthon nem találván, a' feleségével beszédbe ered, 's oly dolgokat mond néki, mellyekből az aszszonyság azt hozta-ki, hogy familiájának környulallásaival esmeretesnek kell lennie. Egyebek közt azt is mondta, hogy a' Martainvilléné anyja, 1793-ban vagy 94-ben a' férjéhez a' táborba menvén, a' hol ez akkor Biztosi hivatalban volt, néki egy pár pistolyt adott volt által, mellyeknek ő azolta jól gondjokat viselvén, már most, mint az öreg aszszony meghagyta volt, azokat az ifjú aszszonyságnak kezéhez szolgáltatja. Az aszszonyság minden gyanakodás nélkül által vévén a' pistolyokat, egy almáriumba beteszi; az ember eltávozik; a' férje azonközben haza érkezvén, kedvejött a' pistolyoknak megnézegetéséhez; felveszi, 's midőn mindkettőt jobb kezében tartaná, egyszerre mindkettő elsült, 's a' serétek, mellyekkel töltve voltak, a' bal kezét, nevezetesen három újait nagyon megrontolták. — Mi módon cshetett ezen lövés, gonoszságból - é vagy történetből? a' fogja megmutatni, hogy a' szerentsétlenségnek hirére az esmeretlen, ki a' pistolyokat oda vitte, fogja - é magát jelenteni, vagy nem. — A' nevezeit *Drapeau-blanc* Ultra-Ujság.

Spanyol Amerika.

Buenos-Ayresre nézve nevezetes hírek terjedtek-el Európában, de a' mellyek nagyobbadon olyanok, hogy bajosan lehet közülok a' valóságot kiszemelni. Egy levélben ezeket olvassuk: — „A' magát úgy nevező Fejedelmi-Congressus Buenos-Ayresben a' maga üléseit

Febr. 25-dikén kinyitván, a' Fő Direktor P u y r e d o n beszédet tartott, melyben nagyon szívekre kötötte a' Követeknek, hogy mindenek felett a' Constitutziónak tökéletesítésén iparkodjanak, mert valameddig ez lábra nem áll 's ez által az ideigmeddig való Országlási mód meg nem szüntettetik, a' szabadság' ellenségeinek mind addig szabad mezeje fog lenni a' magok mesterkedéseiknek folytatására. Ha egyszer a' Constitutzio általános talpköre helyheztesztődhetne, ekkor jönne-el osztán az az idő, hogy a' Fő Direktor a' Törvényes könyvet kezébe vévén a' tsendességnek megháborítóit megbüntethesse, a' nélkül, hogy az ő igazságos volta gonoszságnak, keménysége személyes indulatosságnak lenni ne tartsassék. Őtet, úgy mond, magát is ez a' végrehajtó 's törvényhozó hatalmak között való bizontalan állapot tette oly emberek ellenségeskedéseiknek 's mesterkedéseiknek tárgyává, a' kik külömben a' Respublikának hasznos emberei lehettek volna. A' Respublika' jelenlévő állapotja azonközben olyan lévén, hogy az Elölülőben sokkal több és nagyobb katonai talentumokat kíván, mint a' mellyekkel ő (P u y r e d o n) felruházttalva van, erre nézve ő már most le fog azon poltról szállani, mellyen ily sokféle terhekkel kell küzködni, 's még fogja ez által a' nemzet előtt bizonyítani azt, hogy sokkal könnyebb engedelmeskedni, mint parátsolni."

A' *Londoni* újságlevelekben, mellyek Jun. 30-dikán indultak, ily sokat jelenteni-láttató czím alatt közlik a' Buenos-Ayresi változásokat: *Vége a' Buenos-Ayresi Respublikának* — 's így írják-le a' nagy változást: —

„A' mit mi közelébbi leveleinkben arról íránk, hogy Artigas 's a' Buenos-Ayresi Országlószerk egymással összehélltek volna, nem látszik tökéletes

előadásnak lenni. Nem összehéllés' útján esett az ő összehéllésök, hanem erőszak' útján. Artigas a' maga Amerikai Kozákjaival Buenos-Ayresre reámenvén, ott a' Respublikai Országlásnak véget vetett, 's a' fő Uraikodás' gyepelőjét a' maga' kezébe vette. A' mi Mártz. 16-dikán költ tudósításaink úgy beszéllenek a' történetről, hogy Artigas ellen seregeket küldött a' Buenos-Ayresi Országlószerk, de ezek mind Artigashoz pártoltak, 's ekképpen a' Contra-Revolutzió megesvén, Artigas lett Fő Direktorrá, kinek a' volt Országlói első lépése, hogy Brasilia ellen hadat izent."

Nem régen azt olvastuk vala az Amerikai levelekben, hogy San Martin Chiliből hirtelen útnak indult volna 3000 emberekkel Buenos-Ayres felé. Ez, ha igaz, azért történt, hogy tudtára estek az új változások. Nem soká mind ezekről hitelesebb tudósításoknak kell érkezni. Eddig mindenek azt gondolták, hogy Puyredon után S. Martin fog Fő Direktor lenni: de az is igaz más felől, hogy Buenos-Ayresben eleitől fogva sok barátjai találtattak Artigasnak.

Némely levelek szerént a' Pampas vidékein lakó Kaczikák (Vad Királykák) megígérték a' Buenos-Ayresiéknek, hogy, ha a' Radiksi nagy expeditzió által tsakugyan szorongattatni találnának, ők is 3000 embereket fognak segítségekre küldeni a' Spanyolok ellen. — Ezen Pampasi Kaczikáknak még három törsokeik élösködnek, de nagyon elvonták magokat az Európaiaktól oly helyekre, hogy ne bánthassák őket.

Nagy Britannia.

A' Londonban Jun. 29-dikén kijött újságok summázata: — „Itt tegnap nagyon fontos Ministeri tanácskozás tartott, mellyen minden Ministereink jelen voltak. Mi úgy itélünk, hogy ezen ta-

nátskozásnak tárgya nagyon fontos volt. — A' Londoni újságok külömbkülömb féle gondolattal vannak a' Spanyol Ministeriumban történt nagy változásnak okáról. A' Times írója azt, a' finantziai terhes állapotnak tulajdonítja. A' Ministerialis Kurir ellenben azt gondolja okának lenni, hogy a' Király nem akarja a' Floridáknak általengedéséről szolló Kötést megerössíteni, a' melly nemakarásban neki (mint a' Kurir nyilván kimondja) az Anglus Országlószék is pártfogója és no-gatója.

Az a' hír, hogy a' Spanyol Udvar Jamaica szigetét Angliának fogná engedni, ilyen okoskodásra szolgáltatott alkalmatosságot azon *National Intelligencer* nevű Amérikai újságnak, a' melly ott az Országlószék' újságának lenni tartatik: — „Az a' hír, hogy Kuba Angliának fogna engedtetni, hozzánk is megérkezett. Mi ezt fundamentum nélkül való-nak ugyan, de a' mellett nem lehetet-lennek lenni tartjuk. A' mi egyéberánt a' dolgot magát illeti, e' fontos vizsgáló-dást érdemel. A' mi azt a' kívánságot illeti, mellyet nállunk némelyek még a' Congressusban is kinyilatkoztattak az-eránt, hogy Cubát magunkévá tenni jó lenne, mi ebben soha egygyet nem értettünk. A' tengeri birtokok töllünk igen sok költséget kívánnának, 's az a' Despotoi iparkodás is, melly ezeknek megöriztetésekre megkívántatna, nem hoz-zánk illő. Hanem más felől, ha az iga-zat meg kell vallanunk, tsakugyan min-denkor inkább kíváuhatjuk mi Cubá-nak a' mi kezünkre való jutását, mint az Anglusokéca. Míg a' Spanyolok' el-erőtlenült hatalma alatt leszen ezen szi-get, addig onnét semmi megtámadtatás-tól nem félhetünk: hanem ugyan ezen szigetet Angliának kezében szemlélni, ez egészen más gondolatokat gerjeszt den-nünk. Ez, nagyon sokféle özszeütközé-

sek' tárgyaúl szolgálna, mellyekből hada-kozási ellenségeskedések is következnének. Innét az Anglusok akár melly időben egész hajós sereggel borithatnák-el a' Meksikói öblöt. Ők ide is be fognak hoz-ni a' magok Colonialis kiszorító syste-májokat, 's több effélék.“

E l e g y e s D o l g o k.

A' Svétziai Országlószék rendelést tett, hogy a' tengeri tisztek sietve min-nyájan jelenjenek-meg a' magok helyei-ken. Ez a' rendelés sokféle vetekedések-re szolgáltatott alkalmatosságot. — A' leg újabb hírek szerént Finlandiában az Orosz seregek egészszen újan orga-nizáltatnak.

Generális Savary (a' Rovigói Her-tzeg) megnyerte, hogy bizonyos ideig Angliában, Vandamme is meg, hogy Belgiumban (Gentben) lakhassék.

A' közönséges levelek írják, de az az okát megmondani nem tudják, hogy nem régen a' Rénusi Pruszsus tartomá-nyokban a' váraknak épittetését, mellye-ken valami 12,000 emberek dolgoztak, egyszerre mind félbe szakasztották, 's a' munkásokat elbotsátották, és ennek híré-vel minden felé staféták küldettettek-el. Ugyan akkor Berlinben is félbeszakasz-tották a' közönséges épületeken való dol-gozást 's a' munkásokat ott is elbotsátották.

B é t s.

Azon változásokhoz képpest, mel-lyeket a' Felsőleges Császári Udvarnak ha-zafelé való útjában eleintén a' Károlina Cs. Fő Hertzegasszony' Betegeskedése, melly azonközben már most szerentsésen megszűnt, 's e' mellett az Olasz Ország-ban uralkodó rendkívül való nagy mele-gek okoztak vala, a' jövő Augustus' el-ső napjaiban reménlhetjük az ő Cs. Kir. Felsőleges' hazaérkezését.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

„Június’ 13-dikán Mailandban különös Katonai inneplés tartatott, ugyan is a’ Hessen-Homburg Cs. K. Gyalog Regimentnek Bataliona új zászlót kapott, mint-hogy az eddig való, és már 40 esztendőök óta minden véres tsatákban, melyeket az Austriai armáda ezen idő alatt kiállott, a’ seregeket a’ ditsőség útjára, ’s a’ győzedelemre vezérelvén, haszonvetetlenné lett. — Minthogy a’ szolgálatbeli Törvények szerint az ilyen zászlókat meg kell áldani, és szentelni, ő Exc.ja a’ Nagy Mélt. Mailandi Érsek Gróf Geisruk a’ Regiment Fejének Méltóságos Veinaui Fáber Oberster Urnak kérésére ezen Egyházi díszes foglalatosságra magát ajánlotta. — Dél előtt kilentzedfél órakor tehát két Batalion kiállott két Kompania Gránátérosokkal, a’ nagy fegyvergyakorló mezőre. A’ Katonáság előtt magas, és igen díszesen felékesített sátor alatt innepi oltár készítettett; a’ mellett oldalvást két részről több sátorok voltak a’ meghívatott fő Vendégek, és a’ Cs. Kir. Generálisság számára. Tíz órakor megjelent F. M. Lajtnánt Gróf Bubna az Országban lévő Fő Hadi Kormányozó ő Exc.ja, az éppen itt lévő F. M. Lajtnánt Báró Prohaszka Urral, a’ Cs. K. armáda Generál-Quártély Mester Stábjának Fejével, ’s a’ többi Fő Generálisokkal, valamint számos, és fényes késérőkkel, kik a’ felállított katonaságot rendre meg szemlélték. Ezután mindjárt megjelent az Érsek ő Exc.ja fényes késérettel, házi tselédjei előtte menvén, és őtet az itt való Fő Káptalannak több Kanonokjai, és számos Papság késérvén. Midőn ő Exc.ja a’ Katonák sorának elejébe érkeze, az egész Katonáság őtet fegyvervonással tisztelé. Továbbá megjelent a’ Lombár-

diai Kormányzéknek Elölülője Gróf Stralsoldó, a’ többi hivataloknak Elölülőjikkel, a’ Tartománybeli Delegátussal, és Mailand Városának Podestájával, kiket követett az itt lévő Fő Nemességnek, és a’ Városbeli jelesebb Lakosoknak számos gyülekezete, kik minnyájan a’ Nemes Regimentnekezen innepét jelenléteikkel megtisztelni kívánták. Ekkor Fő Tisztelendő Nagy Ur, a’ Cs. K. Tábornál lévő Superior a’ Tábori Káplánoknak szolgálójokkal Misét mondott, melly után ő Exc.ja az Érsek fényes Egyházi öltözetben a’ Sz. Ambrus Egyházi szertartási szerint méltóztatott az új zászlót megáldani, és megszentelni; azután pedig saját kezével három szeget vevén a’ zászlót a’ rudjához szegezni. Ezután a’ többi szegeket a’ jelenlévő fő Vendégek, a’ Generális Urak, és fő Tisztek belé vevén, ő Exc.ja felemelé a’ zászlót, mellyet Mélt. Aresi Grófné született Fagnani Marquis Asszony, Tsillag Keresztes Dáma, drága és ékes pántlikával felékesített, és az Oberster Urnak mint a’ Regiment Vezérének által adá: ez pedig a’ Regimentnek elejébe vivé, ’s rövid, de fontos beszéddel buzdította a’ Vitézeket, hogy ezen győzedelem jel alatt vitézül viaskodjanak, vagy vele egygyütt győzni, vagy meghalni magokat elszánják, a’ mit a’ Vitéz tsak ugyan esküvéssel meg is fogadtak.

A’ fényes, és szívet emelő inneplésnek a’ vetett véget, hogy a’ Nagy Méltóságú, és Fő Tisztelendő Érsek ottan a’ Te Deumot eléneklette, és a’ Regimentre a’ Papi áldást reá adta. Az éneklés alatt a’ Katonáság apró fegyverből több izben tüzelt, ’s arra mindenkor az ágyuk dörgöttek. — Ezután az Országbeli Hadi Fő Kormányozó ő Exc.ja előtt a’ Katonáság ellepetett, ’s így a’ maga szállítására tért. — Nagyon lehetett sajnálni,

hogy az idő nem kedvezett, mert éppen az inneplés alatt szörnyű égi háború támadott: de az semmiképpen ellent nem állván minden a' maga rendje szerént végbe ment; 's nem tsak a' fő személyek, hanem a' számtalan sokaság is, melly jelen volt, az idő mostohasága miatt el nem ritkúlt."

„Ezen alkalmatossággal Mélt. Gróf Batthyáni Antal Cs. K. Kamarás Ur, Nemes Vas Vármegyének örökös Fő Ispánja ö Nagysága, a' ki külömben is nagylelkű bőkezűségéről isméretes, minthogy most éppen Mailandban tartózkodik, fényes bizonyosságát adta a' maga Hazafiúságának, és a' Katonasághoz vonzó jó indulatjának; mert ezen Vitéz Magyar Ns. Regementhez viseltető szeretetből, minthogy annak tagjai többnyire ö Nagyságának jobbágyaiból állanak, de minnyájan tsak ugyan Hazafiai, azt kérte ki magának, hogy mind a' Tiszt Urakat, mind a' köz Vitézeket az nap megvendégesse. A' Legénység számára tehát, melly 2205 személyből állott, adatott fejenként fél font marha húst, egy cipó fejer kenyeret, egy portzio riskását; a' mit Arsi Grófné egy egy kantsó borral toldott meg. A' Kadetok, Strázsa-Mesterek, és a' Vitézi Medállal felékesített Katonák, számszerént 62, a' Gr. Urnak házánál különösen vendégeseltettek meg.

Június' 20-dikán ezeknek követekezésében új inneplés volt, mert a' Nagy Méltóságú Érsek ö Exc. ja kikérte magának, hogy a' régi zászló örök emlékeztül a' Sz. Ambrus Templomában függesztessék fel. Ezen kívánságát több tekintetekből nem lehetett megtagadni. Azért a' Regement egész innepi készülettel kiállva által adta a' régi Zászlót a' Templombeli Fő Papnak, a' ki azt díszes helyre, a' Regementnek örömére, mint 40 esztendeig annyi győzedelmekre vezérlett ditsőséges jelt, felállította. Ez

után a' Regementnek Táborig Papja, Tisztelendő Kaller József Ur, ezen alkalmatossághoz illő szép Magyar Prédikációt tartott, melly után Mise következett.

* * *

Folytatása az üstökös tsillagról szóló Egri tudósításoknak; —

Eger, Július' 6-dikán 1819. Im további tudósítások az Üstökösről. Július 4-dikén estve előbb az esthajnal fényre, utóbb egy vastag felhő, melly az Üstököst egészen elborította, akadályoztatták a' vizsgálódást. Tsak annyit lehetett észre venni, hogy valamivel az égi Sarkhoz közelebb járult. Július' 5-dikén igen szép est vala. Első tekintetével az Üstökösnek észre lehetett venni, hogy az égi Sarkhoz tetemessen közelítvén, ezentúl láthatárunkon egész éjjel láthatóvá leend. Vastag, a' farkával egyesült ködbe borirott golyója igen hasonlít az olvasztott aranyhoz színére nézve; kemény testet nem lehet látni benne. Farkának hossza éjjél utáni egy óra tájban a' nagy Medve leg fényesebb tsillaginak (Bayer á, 9 betűkkel neveztetnek) távolyságát érte. A' naponként nevedő hold, és a' még tsak nem szüntelen tartó esthajnal világa miatt; főképpen pedig azért, mivel a' Kettős Jegytől fogva a' Hiuzéig terjedő, és vidékén, a' hol az Üstökös tartózkodik, igen kevés és apró csillagok vagynak, egy darab ideig nagy bajba fog kerülni helyét astronomiai tökéletességgel meghatározni. Julius' 6-dikán ismét tiszta vala az ég. Az Üstökös golyójának fényességét, 's farkáét a' Hóld világa homályossabbá tette, mint tegnap; ugyan ezen környülállás miatt az Üstökös nagyságát tökéletesen meg nem határozhattam. Által metszőjét megmérvén, Jupiternél kétszer kisebbnek találtam. Mivel az égi sarkhoz közelget, ha

ebben az erányban tovább is megmarad, néhány napok múlva kedvezőbb környű-állások adandják elő magokat a' vizsgálódásra, főképpen hold fogytával. Mára és holnapra való nézve valami szerentse, hogy nyár van, a' midőn a' telendő Hold mindenkor alantabb áll a' láthatáron; különben bajosan lehetne tsak látni is az Üstököst szabad szemmel.

Ez alkalmatossággal valóban méltó, hogy minden ember, kiben a' nagy, és szép eránt érzékeny szív lakozik, legalább egy tiszta éjtszakát ébren töltsön a' szabad ég alatt. Mert a' Hold, és leg ragyogóbb veszteg álló tsillagokon kívül láthatni Jupitert, melly éjféltkor-dél keletre jó magassan tündöklök, nagy de szikrázás nélkül való világával. Meddig Jupiternek kerülő tsillagát, lapult formáját, és kettős pántlikáját tső által vizsgálod, új látás következik, Saturnus tsudálatos gyűrűjével, melly mostanában igen rézsunt láttatván, felette vékony. Azonnal látod a' vér színű Marsot a' Bika jegyébe fel kelni; 's végre Venust új Hold forma fényes köntösében, mint reggeli tsillagot. Közbe közbe tekénts meg Vendég tsillagunkat, melly a' Teremtőtől kiszabott törvény szerént világról világra bűjdosván, tsak útjában mutatja most magát a' földieknek. A' helyett tehát, hogy miatta valami fenyegető rosztól rettegj, bámuld az Ur birodalmának véghetetlenységét; ám koránt sem vagy Te tárgya az égi testek mozgásának; 's pirulj el ha tsak egy szempillantatig is hiheted, hogy több légy egy porszemnél."

* * *

Egy magános levélből esett értésünk

re, hogy *Bukarestben* Felséges engedelem mellett új Reformata magyar Ekklesiá formáltatik, mellynek mennél előbb lehető megfundálására, templom és toronyépíttetésre megkívántató költség öszveszerzésére, annak Predikátora Tiszt. T. Sükei Imre Úr Erdélybe és Magyar Országra kiutazott ottani hitsorsosinak segedelmekhez való folyamodás végett. A' nevezett új Ekklesiában eddig már többre megy 430-nál a' lelkek száma.

* * *

Egy most Külföldön utazó Hazánkba *Kerekes Ferentz* Ur, Német Országban, nevezetesen Berlinben való mulatása alatt egy Munkát írt német nyelven, ilyen nevezet alatt:

Betrachtung über die chemischen Elemente,

melly már Pesten Trattner János Tamás könyvnyomtató műhelyében sajtó alatt vagyon, és az Augustusban esni szokott Pesti vásárra el fog készülni.

Áll ez a' Munka, az Ajánlólevélen, melly a' *Palatinus* ő Cs. R. Fő Hertzegségéhez vagyon intézve, és az Előljárobeszéden kívül, öt Szakaszokból és egy Toldalékból.

Ezen Munka a' mai szokott gondolkodás módjától egészen eltávozik, és a' Kémiának szegletkövénel fogva majd minden természeti Tudományokat fundamentaikkban megmozgat.

A' mint hozzávethetni, leszsz a' Munka nyomtatásban mint egy 12 árkus. Az árra fog lenni 1 fl. 30 xr. ezüstben.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Julius' 13-dikén $246\frac{1}{2}$ — *14-dikén* $246\frac{1}{2}$ — *15-dikén* $246\frac{3}{4}$ — *forintot.*